

Hustruer og Døtre skulde miste Godset i samme Øjeblik de mistede Husbondens og Faderens stærke Arm. En Rest af saxisk Synsmaade fremmede Døtrenes Stilling, da Sæders og Skikkes Chaos tog Form af Lov.

Den førstefødte Søn kunde arve til Skade for hans yngre Brødre, følgende den normanniske Skik af Førstefødselsret, men den førstefødte Datter fik intet Privilegie fremfor sine yngre Søstre, som alle var sideordnede hende, hvad Arveretten angik, efter den Maade hvorpaa Børn af begge Køn arvede hos Saxerne.

Lehnssystemet har faaet Skyld for at begrænse Privilegierne til Mændenes Eje alene; derfor overrasker det nogle af dem, der studerer Historie, at finde, at det først var ved Lehnssystemets Undergang og Overførelse af Tjeneste-Ydelse til Penge-Ydelse, at Kvinderne tabte den Plads, der var bestemt for dem. Kvindernes Ret kom som Nr. 2 i Lehnstiden, fordi de skulde beskyttes af Mænds Sværd; men Kvinders Ret fik slet intet Nummer i senere Tider, da Ligestillethed med Hensyn til Ejendom vilde have gjort dem i Stand til at beskytte sig selv.

Riddertidens Love forfinede Overklasserne; de indpræntede dem Sandhed, Loyalitet, Kyskhed, Høflighed, Liberalitet, Ærbødighed mod Kvinder og Ædelmodighed mod de Svage. Det virkelige Grundlag for Privilegier i Riddertiden var imidlertid praktisk set Styrke, Mod og Held blandt Mænd, Skønhed, Ynde, og Rang blandt Kvinder. Da Ridderligheden svandt bort af Mændenes Hjerte, følte Kvinderne, at Vanens ydre Skal kun betød lidt. Den satte dem blot paa Hylden.

Hver Frimand havde fuld og absolut gammel Ret over sine Godser. Konge eller Ministre kunde ikke paalægge ham Skat, idet denne kun kunde paalignes af en Parlamentssamling. For at Ægtemanden kunde have Ejendomsretten ubeskaaren over den fælles Ejendom, blev den efterhaanden berøvet Kvinderne. Den Omstændighed, at en gift Kvindes Ejendom overtoges af hendes Husbond, affødte for hende en Række rigoristiske Bestemmelser, som betød Udslettelse af hendes Borgerrettigheder.

Først mistede hun Raadigheden over egen Ejendom, derefter forsvandt Privilegierne, og tilsidst endte hun med selv at blive Ejendom.

Den Saliske Lov havde ikke slaaet Rod som Lov i England. Det første kritiske Øjeblik i regerende Dronningers Historie, er ved Henrik den Førstes Død. Denne Konge havde ment at have ordnet alt for sin Datter Mathildes Arvefølge. Herom staar fortalt: Kong Henrik I, tredje Søn af William Erobreren, havde kun én Datter, der hed Maud. Foran et sammenkaldt Parlament bød han, at hun

skulde udnævnes til regerende Dronning i England og befalede, hun skulde være hans Arving til Tronen. Den første, der toges i Ed derpaa, var Jarlen af Boleyn. Herom siges senere af Seldon: »Jeg véd vel, at vore meensvorne Baronier, da de besluttede at udelukke Maud fra Regeringen, brugte dette lave Paaskud: at det vilde være en Skam for saa mange Adelige, at blive en Kvindes Undersaatter! Og dog hører man intet om, at vore Essex-Mænd fik nogen Skam af Boadicea, som kaldtes »En Løvinde.«

I 1136 døde Henrik af England, og Stephen, Jarlen af Boulogne, fulgte ham i Regeringen. Ved Messen paa hans Kroningsdag glemtes at lyse Guds Velsignelse over Folket. Han kaldtes »den meensvorne Usurpator Kong Stephen.«

En Kamp lig den om Roserne, sluttedes fredeligt med Stephens Død og Matilda's Søns, Henrik den Andens, Tronbestigelse.

I 1202 blev Prinsesse Eleanor sat i Fængsel af sin Onkel Kong John paa Grund af sin Arveret til Tronen. Her i Fængslet maatte hun forblive i 40 Aar, hvad der viser, at hendes Fordring skulde have fundet Tilslutning. (Om Prinsesse Eleanor fortælles i opbevarede Papirer i Tower.)

En anden Krisis sluttede Krigen om Roserne. Her finder vi atter en Stephen i i Henrik VII, som til Held for Folket udjævnedo Stridspunktet ved at ægte Elizabeth af York, den rette Arving. Men skinsyg til det yderste paa sin Hustrus Prerogativ brugte han sin Magt som Richards og Rigets Overvinder, udsatte hendes Kroning saa længe, han vovede det, lod haant om hendes Raad, og ophøjede sin egen Stilling som Husbond til Udslettelse af hendes Hæder som Dronning.

Henrik VIII havde Fordelen af, at ingen modsatte sig den af ham bestemte Arvefølge. Han indskrænkede Dronning-Ægtefællens Ret, ligesom hans Fader havde ignoreret den regerende Dronnings Ret. Den blege Yngling, som efterfulgte ham, døde uden Hustru eller Barn, og paa Tronens Trin stod fire kongelige Kvinder, hvis Liv danner den interessanteste Periode af Englands nationale Historie. Hver af dem havde sin særlige Fordring til Tronen: *Mary*, som blev erklæret illegitim af det Protestantiske Parti og ved Parlamentets Statuter blev Arving ené og alene ifølge hendes Faders *Villie*; *Elisabeth*, som blev erklæret illegitim af det Catholske Parti og ved en lignende Statut stod som den anden i hans Testamente; *Mary*, Dronning af Skotland og Frankrig, der kunde opvise sin Afstamning lige fra Margaret, den ældre Søster til Henrik VIII; og Lady *Jane Grey*, der kunde vise en ligesaa direkte Afstamning fra Mary, Henriks yngre Søster.

Henrik, der endog som død havde lagt sin despotiske Haand over Rækkefølgen, havde

— da Edward døde — efterladt Kronen til Mary, derpaa til Elisabeth og derpaa til Jane Grey. Edward efterlod i sit Testamente Kronen til Lady Jane Grey, idet han ligesom sin Fader ignorerede Mary's, Skotlands og Frankrigs Dronnings, større Ret til den.

Den første Handling som Mary foretog sig ved sin Tronbestigelse var at fastslaa sin egen Legitimitet, sin Moders Ære, og Pavens Magt. Den næste var at genoprette den »Regerende Dronnings« Embede. »Statutterne skal være saa klare, at kun den malicieuse og uvidende kan falde paa en saadan Taabelighed, som, at Hds Højhed ikke skulde nyde fuld Kgl. Autoritet ligesom Kongerne i Riget.« Baade hun og hendes Søster var ved deres Kroning omgjordede med Statens Sværd og ikklædte Ridderskabets Sporer for at vise, at de var militære saavel som civile Regenter. Lykkeligvis for hendes Land som for hende selv levede og døde Elisabeth ugift. De bitre Følger af hendes Søsters spanske Forbindelse lærte hende Vigtigheden af en Herskers Uafhængighed. Hvad man end ellers maa indvende mod hendes Karakter, maa man tilstaa, at hendes Regering i hver Retning var den mest udmærkede, Englands Historie har haft at opvise, til hvilken ingen uden Dronning Victorias kan nævnes som Sidestykke.

Ogsaa Dronning Annas Regering maa omtales; den kan taale Sammenligning med de fleste Kongers, hvad dens militære Bedrifter og literære Aktivitet angaar.

Dronninger har i England ikke indehaft den Stilling som Regent-Formyndere, som de havde i Frankrig og i Skotland. Men som midlertidige Regenter har de ofte gjort god Fyldest. William af Normandiet har oftere stillet Landet i Dronningens Varetægt. Richard I udnævnte sin Moder, Eleanor, til at blive Regent over Kongeriget under hans Fraværelse og skrev til hende om at tilvejebringe Pengene for hans Løsesum, da han fængsledes i Udlandet. Hun sad som Dommer ved Curia Regis, havende Retten til »the Kings Bench« i Embeds Medfør; hun tildelte Concessioner til Oléron lige ned til Johns Regering. Edward III fandt i Dronning Philippa en udmærket Dronning-Regent. Henrik V udnævnte sin Moder til Regent i sin Fraværelse, og endog Henrik VIII efterlod sin Dronning, Catherine Parr, som Regent over Kongeriget, da han drog bort til den sidste franske Krig. Det var lidet mindre end Vicekongelig Magt, da Joan, Enkegrevinde af Pembroke, regerede Palatinatet i 9 Aar under Edward I; eller Isabel de Burgo under Edward II; eller Agnes de Hastings under Edward III. De regerede istedetfor deres Sønner, til Ynglingene havde naaet deres Myndighedsalder, enogtyve Aar.